

Justiits- ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

info@justdigi.ee
kart.nemvalts@justdigi.ee

31.01.2025

PÖÖRDUMINE

seoses autoriõigusrikkumiste tõkestamisega veebikeskkonnas

Eesti Autoriõiguste Kaitse Organisatsioon (EAKO) loodi 1999. aastal võitluseks autoriõiguse rikkumistega Eestis. Eesti Autoriõiguste Kaitse Organisatsioon (EAKO) esindab filmi- ja muusikatootjate ning interaktiivsete mängude tootjate õigusi. Omame pikaajalist kogemust ja praktikat online keskkonnas autoriõiguse rikkumiste vastu võitlemisel, mis on tänaseni üks meie peamisi ülesandeid.

Üheskoos kollektiivse esindamise organisatsioonidega, oleme juba 2022.a aprillis (Eesti Autorite Ühingu, Eesti Esitajate Liidu, Eesti Fonogrammitootjate Ühingu, Eesti Audiovisuaalautorite Liidu ja Eesti Autoriõiguste Kaitse Organisatsiooni ühine pöördumine 14.04.2022) juhtinud ministrieriumi tähelepanu probleemile, mis ei ole paraku tänaseni seadusandja poolt lahendatud.

Leedus on 2019. aasta aprillist toimiv süsteem, kus on võimalik läbi Leedu raadio- ja televisioonikomisjoni (<https://www.rtk.lt/>) efektiivselt tõkestada ligipääsu autoriõiguse rikkumistele orienteeritud veebilehekülgedele, millede tegevuse takistamine muul viisil on äärmiselt keeruline või mõningal juhul sisuliselt võimatu. Paraku meil puuduvad tänaseni efektiivsed õiguskaitsemeetmed, et tagada kohalikele autoriõiguse omajatele piisav kaitse ja õiguskindlus. Sellest tulenevalt oleme jätkuvalt silmitsi olukordadega, kus kohalik looming on ilma loata mitmetes välismaistes veebikeskkondades takistamatult kättesaadav. Eriti keeruline on olukord Vene päritoluga veebikeskkondadega, millede haldajad teadlikult ignoreerivad kõiki õiguste omajate poolt esitatud nõudeid.

Toome alljärgnevalt ühe illustreeriva näite võrdlemisi lihtsast kaasusest, mille lahendamine Eesti õigusruumis on siiski osutunud ebamõistlikult keerukaks.

Oleme tuvastanud Eesti riigitunnusega tippdomeeni <https://lordfilm.ee/>, mis on Vene päritoluga veebikeskkond ja tuntud loata autoriõigusega kaitstud sisu jagamisel. Sarnaselt teiste sarnaste lehtedega, käib ka Lordfilm tegevus läbi mitmete erinevate domeenide ja Eesti riigitunnusega tippdomeen on üks paljudest. Küll aga toimub just selle domeeni vahendusel näiteks Taska Film

OÜ-le, kui autoriõiguse omajale, kuuluvate audiovisuaalsete teoste „Klassikokkutulek 3: Ristiisad“, „Klassikokkutulek 2: Pulmad ja matused“, „Klassikokkutulek“, „Apteeker Melchior“ ja „Apteeker Melchior. Viirastus“ ilma loata üldsusele suunamine.

Püüdes kaitsta meie kohaliku filmitootja huve ja takistada kiirelt autoriõigusi rikkuva sisu kättesaadavust, pöördusime Eesti Interneti SA (EIS) poole, kes haldab .ee domeeninimede registrit ja teostab läbi enda registripidajate .ee domeeninimede registreerimist. Olles seisukohal, et <https://lordfilm.ee/> kätkeb lisaks autoriõiguste rikkumisele ka .ee domeenireeglite rikkumist, palusime vastava domeeni sulgemist, mis läbi lõpeks koheselt selle veebikeskkonna kättesaadavus. Paraku on EIS seisukohal, et neil puudub pädevus võtta seisukoht, kas vastava domeeni vahendusel toimub autoriõiguste rikkumine või mitte. Oma praktikas lähtub EIS otsuse tegemisel proportsionaalsuse põhimõttest ning juhul, kui veebilehe sisu rikub kolmandate isikute õigusi, vajavad nad selle kinnituseks kohtuotsust või muu pädeva asutuse taotlust-otsust (kes omab seaduse alusel õigust selliseid korraldusi anda). Niisiis selgus, et autoriõiguse omaja esindaja seisukoht ei ole piisavaks aluseks, et EIS saaks domeeni sulgeda. Siit edasi alustasime domeeni sulgemise protsessi läbi vastava .ee domeeni registripidaja, kelleks on Saksamaa ettevõtte Key-Systems GmbH, mis on meie avalduse registreerinud, aga paraku ei ole sellele veel tänaseni järgnenud ühtki meedet. Antud kaasuses ei saa meid aidata ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA), kellele on autoriõiguse seaduse (AutÕS) poolt antud teatav pädevus vaid platvormipakkujate tegevusega seonduvalt. Enamik veebikeskkondi, sh antud kaasusega seonduv, paraku ei kvalifitseeru platvormipakkuja määratluse alla.

Olukorras, kus domeeni kiire sulgemine õiguste omaja või tema esindaja poolt ei ole olnud õiguslikult võimalik, on meie hinnangul valida sisuliselt 2 teed - kas esitada süüteo teade Politsei- ja Piirivalve Ametile koos taotlusega sulgeda vastav domeen või siis pöörduda hagi tagamise korras kohtu poole. Arvestades, et tegemist on Vene päritoluga lehega, puudub siin igasugune õiguslik perspektiiv tsiviilhagi korras nõuete esitamiseks. Lisaks hõlmab iga tsiviilmenetlus rahalist kulu, mida ei ole sellistes kaasustes võimalik kohtumenetluse käigus tagasi nõuda. Sellest veelgi olulisem on asjaolu, et õiguste omajate huvi on sellistes kaasustes eelkõige see, et nende poolt loodud sisu ei oleks ilma loata kättesaadav ning et selline tegevus saaks blokeeritud võimalikult kiiresti. Meie kohalikel õiguste omajatel puuduvad sageli finantsilised vahendid ja ka huvi iga kaasusega kohut käia.

Eelnevaid asjaolusid arvestades, tõusetub tänaste õiguskaitsemeetmete valguses paratamatult selle protsessi efektiivsuse ja otstarbekuse küsimus – kas on efektiivne ja õiguslikult otstarbekas igit sedalaadi õigusrikkumist lahendada Politsei- ja Piirivalveametilt või kohtusüsteemi koormates? Meie hinnangul ei ole see efektiivne ega ka õiguslikult otstarbekas lahendus.

Siinkohal juhin tähelepanu, et <https://lordfilm.ee/> puhul on tegemist võrdlemisi lihtsa kaasusega, kus domeen on registreeritud .ee registripidaja poolt. Enamik kaasusi, milledega silmitsi seisame, puudutavad kolmanda riigi või üldse ilma riigi seoseta domeene, millede registripidajad, veebimajutajad ja lehe administraatorid väldivad igasugust koostööd õiguste omajatega. Viimaste puhul saab olla ainukeseks tõhusaks õiguskaitsevahendiks domeeni blokeerimismeede, mida aga kahjuks veel siiani Eestis autoriõiguse rikkumistes rakendada ei saa.

Isegi nii lihtsa kaasuse puhul, nagu seda on <https://lordfilm.ee/>, tuleb meil koormata kas Politsei- ja Piirivalveametit, kes ehk saaks süüteo menetluse käigus anda EIS-le korralduse vastav domeen sulgeda või siis kohtusüsteemi läbi tsiviilkohtumenetluse. Samas antud asjas puudub igasugune otstarbekus nii süüteo menetluseks kui ka tsiviilkohtumenetluseks ning kogu see protsess tähendaks võrdlemisi pikka ajaperioodi enne kui vastav domeen võiks saada suletud.

Justiits- ja Digiministeeriumi poolt AutÕS muutmise väljatöötamiskavatsuse (23.11.2023) punktis 2. on küll välja toodud blokeerimismeede, aga tänaseni ei ole seda sisse viidud autoriõiguse seadusesse. Kuna TTJA-l puudub kehtivas õiguses volitusnorm blokeerimismeetme rakendamiseks autoriõiguse rikkumistes, jätkub paljudel juhtudel takistamatult meie kohalike autoriõiguse omajate loominguloota kasutamine. Hetkel on blokeerimismeetme rakendamine kehtiva õiguse alusel võimalik ainult kohtusüsteemi koormates, mis enamike kaasuste puhul ei ole nii finantsilisest, ajalisest kui ka protsessuaalsest aspektist otstarbekas.

Oleme seisukohal, et selline olukord vajab Justiits- ja Digiministeeriumi senisest suuremat tähelepanu ja kiiremat lahendamist. Leedus sisse seatud blokeerimismeetme protsess on meie hinnangul mõistlik lahendus ning Eestis saaks seda rakendada läbi TTJA, kellel on juba võrdlemisi pikaajaline kogemus blokeerimismeetmete rakendamisel teiste õigusrikkumistega seonduvalt. Oleme teinud ministeeriumile ka sellekohase ettepaneku oma arvamuses 02.02.2024.

Käesolevaga palume Teil luua ka Eestis võimalus efektiivselt tõkestada autoriõiguse rikkumistele orienteeritud veebikeskkondade kättesaadavust, et meie kohalik looming ja autoriõiguse omajate huvid saaksid paremini kaitstud.

Lugupidamisega

/digiallkirjastatud/

Erik Mandre
Tegevdirektor/Õigusnõustaja
Eesti Autoriõiguste Kaitse Organisatsioon
Laki 25, 12915 Tallinn, Eesti
erik@eako.ee | www.eako.ee